

AS BAĞIMSIZ DENETİM VE YMM A.Ş.

Büyükdere Caddesi Cem İş Merkezi
No:23 Kat:7 Şişli / İSTANBUL
Tel: 0212 225 68 78
E-mail : nexia@nexiatrkey.com.tr
Www.nexiatrkey.com.tr

As Bağımsız Denetim ve YMM A.Ş.

Your closer experts...

Hisse Senetlerinin (Pay Senetlerinin), İştiraklerin, Bağlı Ortaklıkların Düzeltilmesi:

Söz konusu Parasal Olmayan Kıymetlerin Tek Düzen Hesap Planında takip edildiği hesaplar:

- 110- Geçici Olarak Elde Tutulan Hisse Senetleri
- 240-Bağlı Menkul Kıymetler,
- 242-İştirakler
- 245-Bağlı Ortaklıklar

!! 243 İştiraklerle İlgili Sermaye Taahh. İle 246 Bağlı Ortaklıklarla İlgili Sermaye Taahh. parasal kıymettir ve enflasyon düzeltmesine tabi tutulmayacaktır.

Hisse Senetlerinin (Pay Senetlerinin), İştiraklerin, Bağlı Ortaklıkların Düzeltilmesi/devamı:

Söz konusu parasal olmayan kıymetler;

- Satın alınma suretiyle,
- Nakdi sermaye artışıyla,
- Ayni sermaye artışıyla,
- Sermaye veya kar yedeklerinin sermayeye eklenmesi suretiyle,
- Bazı fonların sermayeye eklenmesiyle elde edilebilmektedir.

Dolayısıyla bu kıymetlerin elde edilme durumlarına göre farklı edinim tarihleri söz konusu olduğundan bu kıymetler Kanunda bunlar için belirtilen tarihlere göre düzeltmeye tabi tutulacaktır.

Hisse Senetlerinin (Pay Senetlerinin), İştiraklerin, Bağlı Ortaklıkların Düzeltilmesi/devamı:

Düzeltilme işlemi Yİ-ÜFE göre yapılacaktır.

!! Ancak yurtdışındaki yabancı şirketlerin ortaklık hisselerinin enflasyon düzeltmesi Yİ-ÜFE artışına göre değil, 31.12.2023 tarihindeki TC Merkez Bankası döviz alış kuru ile değerlendirilerek yapılacaktır.

Aktifleştirilen değer içinde; vade farkı, kur farkı, faiz varsa buna isabet eden reel olmayan finansman giderinin (ROFM) hesaplanarak düzeltme öncesinde aktif değerden düşülmesi gerekmektedir.

Hisse Senetlerinin (Pay Senetlerinin), İştiraklerin, Bağlı Ortaklıkların Düzeltilmesi/devamı:

Dolayısıyla öncelikle yapılması gereken; bilançonun aktifinde yer alan hisse senetlerinin, iştiraklerin ve bağlı ortaklıkların ;

- **Düzeltmeye esas tarihleri**
- **Düzeltmeye esas tutarlarını ve**
- **Hangi kaynaktan geldiğini tespit etmeleri gereklidir.**

Hisse Senetlerinin (Pay Senetlerinin), İştiraklerin, Bağlı Ortaklıkların Düzeltilmesi/devamı:

Düzeltilmeye Esas Tarihler:

Parasal Olmayan Kıymetin Edinim Şekli

Satın alınan pay senetleri

Nakdi sermaye artışı karşılığı elde edilen hisse senetleri

Karların ve kar yedeklerinin sermayeye eklenmesi sonucu alınan hisse senetleri

Aynı sermaye konulması karşılığı alınan hisse senetleri

Yeniden değerlendirme fonunun sermayeye eklenmesi karşılığı alınan hisse senetleri

Sermaye hs. Enf. düzeltme farklarının sermayeye eklenmesi karşılığı alınan hisse senetleri

Emisyon primlerinin sermayeye eklenmesi sonucu alınan hisse senetleri.

Yedek akçeler Enf. Düzeltme farkları ve Enf. düzeltmesi sonucu geçmiş yıl k/z nın sermayeye eklenmesi sonucu alınacak hisseler

Yurtdışındaki şirketlere ilişkin ortaklık payları

Düzeltilmeye Esas Tarih

Satın alma tarihi

Ödeme tarihi

İştirak edilen şirketin sermaye artışının tescil tarihi

Mülkiyetin intikal ettiği tarih

Düzeltilmeyecek

Düzeltilmeyecek

İştirak edilen şirketin sermaye artışının tescil tarihi

Düzeltilmeyecek

2023 yılı sonu döviz alış kuru ile düzeltilecektir.

Hisse Senetlerinin (Pay Senetlerinin), İştiraklerin, Bağlı Ortaklıkların Düzeltilmesi/devamı:

Örnek: X A.Ş., 2015 yılının Temmuz ayında 200.000 TL bedelle **Y A.Ş.** nin hisselerini bir üçüncü kişiden satın almış ve iştirakler hesabına kaydetmiştir. Borçlandığı bedeli 3 ay vade sonunda Eylül 2015 te ödemiştir. Hisseler, 31.12.2023 bilançosunda aynı bedelle aktifte kayıtlı bulunmaktadır.

Hisse senetlerinin düzeltmeye esas değeri: 200.000 TL

Temmuz 2015 Yİ-ÜFE Değeri: 247,99

Aralık 2023 Yİ-ÜFE Değeri (Tahmini): 2.650

Düzletme Katsayısı : 2.650/249,99= 10,69

Düzeltilmiş Değer: 200.000 * 10,69=2.137.182,95 TL

Kayıtlı Değer: 200.000,00 TL

Düzeltilme Farkı: 2.137.182,95 TL- 200.000,00 TL= 1.937.182,95

Hisse Senetlerinin (Pay Senetlerinin), İştiraklerin, Bağlı Ortaklıkların Düzeltilmesi/devamı:

Muhasebe kayıtları:

242 .01 İştirakler Enf. Düz. Hesabı

1.937.182,95 TL

698 Enflasyon Düzeltmesi Hesabı

1.937.182,95 TL

İştirakin 31.12.2023 tarihli bilançoda gözükecek değeri: **2.137.182,95 TL**

Taslak tebliğdeki ifade: (söz konusu düzenleme 2003 yılı için geçerli enflasyon düzeltmesinde de aynen muhafaza edilmiştir.

*"Ancak, düzeltme işlemine tabi tutulmuş olan 2023 hesap dönemi sonuna ait bilançoda yer alan parasal olmayan kıymetlerden **amortismanına tabi olmayan kıymetlerin**, düzeltilmiş değerlerinin altında bir bedelle satılması halinde, düzeltme sonrası değerle, düzeltme öncesi değer arasındaki farka isabet eden **zarar**, gelir veya kurumlar vergisi matrahının tespitinde dikkate alınmayacaktır."*

Hisse Senetlerinin (Pay Senetlerinin), İştiraklerin, Bağlı Ortaklıkların Düzeltilmesi/devamı:

Kısmi Bölünme:

Bu bölünmede, bölünen kurum sermaye azaltımı yoluyla bölen kurumun hisselerini ortağı olan şirkete verirse, bu ortak kurumda söz konusu bu yeni hisselerin iktisap tarihi olarak; bu hisselerin verilmesine neden olan bölünen şirketin hisselerinin iktisap edildiği tarih esas alınacaktır.

Tam Bölünme ve Devir:

Tam bölünme ve devir işlemlerinde; devir olan veya bölünen şirketin ortaklarına verilen hisselerin iktisap tarihi olarak, bu yeni hisselerin verilmesine neden olan devirolan veya bölünen şirketin hisselerinin iktisap edildiği tarihin esas alınması gerekmektedir.

Reel Olmayan Finansman Maliyeti:

110 Hisse Senetleri hesabı için reel olmayan finansman gideri hesaplaması yapılmayacaktır.

Maddi ve Gayrimaddi Duran Varlıkların Düzeltilmesi

Söz konusu Parasal Olmayan Kıymetlerin Tek Düzen Hesap Planında takip edildiği hesaplar:

- 25- Maddi Duran Varlıklar
- 26- Maddi Olmayan Duran Varlıklar
- 27- Özel Tükenmeye Tabi Varlıklar

Maddi ve Gayrimaddi Duran Varlıkların Düzeltilmesi/devamı

Arsa ve araziler, yerüstü düzenleri, binalar, demirbaşlar, taşıtlar, makine ve teçhizatlar, yapılmakta olan yatırımlar, aktifleştirilen ar-ge tutarları, haklar (finansal kiralama kapsamında bu hesapta takip edilen tutarlar dahil), özel maliyetler vs için enflasyon düzeltmesinde :

Düzeltme

**Defterlere Kayıt tarihi
ve o tarihteki değerlerinden itibaren yapılacaktır.**

Maddi ve Gayrimaddi Duran Varlıkların Düzeltilmesi/devamı

Bununla birlikte, bu kıymetlerin yapımı veya alımı için yapılan harcamalar ve verilen avanslar varsa bu tutarlarla ilgili olarak düzeltme bu harcamaların yapıldığı, avansların ödendiği tarihten itibaren yapılacaktır.

Döviz cinsinden avans verilmişse, bunlar TC Merkez Bankası döviz alış kuru ile değerlendirildiğinden döviz cinsinden verilen avanslarda, enflasyon düzeltmesine avansın verildiği tarihten başlanması söz konusu olmayacaktır.

Sabit kıymetler aktifleştirilmeden önce yapılmakta olan yatırımlar hesabında izlenmişse düzeltmeye yapılmakta olan yatırımlar hesabından itibaren başlanacaktır.

Maddi ve Gayrimaddi Duran Varlıkların Düzeltilmesi/devamı

Örnek; Aktifleştirilmeden önce yapılmakta olan yatırımlar hesabında bir sabit kıymet için 2018 ve 2019 yıllarında 12 ay boyunca harcamalar yapıldığını, sabit kıymet hesabına bunun sonrasında alındığını kabul edelim.

Bu durumda; her bir harcama için o aya ait Yİ-ÜFE katsayısı ile düzeltme ayrı ayrı hesaplanacaktır.

Öncelikle her harcama, harcamanın gerçekleştiği ay sonu itibariyle aktifleştirme tarihine kadar, sonra da aktifleştirilen bedel kül halinde 31.12.2023 tarihine kadar düzeltilecektir.

Maddi ve Gayrimaddi Duran Varlıkların Düzeltilmesi/devamı

Söz konusu kıymetlerin bünyesine giren finansman giderleri varsa bunlar için **ROFM hesaplaması** yapılarak düzeltmeye esas değerden düşülmesi gerekir.

!! Gayri maddi duran varlıklar için ROFM hesaplanmayacaktır.

Birikmiş amortismanlar; sabit kıymetin düzeltme sonucu aktif değerindeki **artış yüzdesinde** düzeltilecektir.

Tamamen itfa edilmiş kıymetlerin enflasyon düzeltmesine tabi tutulmasına gerek bulunmamaktadır.

Ancak; **amortisman süresi tamamlanmış olsa bile eksik amortisman ayrılmış olduğu için kayıtlarda itfa edilmemiş bedeli görünen kıymetler enflasyon düzeltmesine tabi tutulacaktır.**

Maddi ve Gayrimaddi Duran Varlıkların Düzeltilmesi/devamı

Yeniden değerlemeye tabi tutulmuş sabit kıymetlerde **enflasyon düzeltmesine esas tarihler ve düzeltmeye esas tutar** sabit kıymetin deftere kayıt tarihi değil, **yeniden değerlemeye tabi tutulmuş değeri ve tarihidir.**

213 sayılı Kanunun geçici 31 inci maddesi, geçici 32 nci maddesi ve/veya mükerrer 298 inci maddesinin (Ç) fıkrası kapsamında **yeniden değerlemeye tabi tutulmuş iktisadi kıymetlerin değerinin düzeltilmesinde, düzeltmeye esas değer olan yeniden değerlendirme sonrası değerler için ROFM hesabı yapılmaz.**

2023 hesap dönemine ait vergi matrahının, düzeltme öncesi mali tablolara göre tespit edilmesi gerektiğinden, **2023 hesap dönemi amortisman gideri de enflasyon düzeltmesi öncesi değerler üzerinden hesaplanacaktır.**

Maddi ve Gayrimaddi Duran Varlıkların Düzeltilmesi/devamı

Örnek: Yeniden Değerleme Yapılmış Maddi Varlık

Makine, 2020 yılında 30.000 TL değerle aktife alınmış olup Eylül 2023 sonuna kadar yeniden değerlemeye tabi tutulmuştur. (Önce; Geçici 31 ve 32 Maddelere göre sonrasında Mük.298/Ç ye göre)

Hesap	Yeniden Değerleme Sonrası Aktif Değer	
253	100.000,00	
257	(80.000,00)	
Net Defter Değeri	20.000,00	
Eylül 2023 Yİ-ÜFE	2.750	
Aralık 2023 Yİ-ÜFE	2.900 (farazi tutar)	
Düzeltilme Katsayısı (2.900/2.750)	1,05455	
Hesap	Enflasyon Düzeltmesi Sonrası Aktif Değer	
253	105.455,31	5.455,31
257	(84.364,25)	(4.364,25)
Net Defter Değeri	21.091,06	1.091,06

Maddi ve Gayrimaddi Duran Varlıkların Düzeltilmesi/devamı

Muhasebe Kaydı			
253 Mak.	5.455,31		
		698 Enf. Düz. Hesabı	5.455,31
698 Enf. Düz. Hesabı	4.364,25		
		257 B. Amort.	4.364,25
698 Hesap Net Değer Artışı		1.091,06	

Maddi ve Gayrimaddi Duran Varlıkların Düzeltilmesi/devamı

Örnek: Yeniden Değerleme Yapılmamış Maddi Varlık

Makine, 2020 yılı Kasım ayında 30.000 TL değerle aktife alınmış olup Hiç yeniden değerlemeye tabi tutulmamıştır.

Makine alımı için 2020 yılı **Temmuz ayında satıcıya 10.000 TL** avans ödenmiş, **Ekim 2020 da faturalı olarak teslim alınmış ve aynı ay aktife kaydedilmiştir.**

Maddi ve Gayrimaddi Duran Varlıkların Düzeltilmesi/devamı

Aktif Değeri	30.000,00		
Birikmiş Amortisman	24.000,00	(2023 amortismanı dahil)	
Yİ-ÜFE			
Tem.20	490,33		
Eki.20	533,44		
Ara.23	2.500	(farazi)	
DÜZELTME			
Aktif değer	İlk Endeks	Son Endeks	Düzeltilmiş
10.000,00	490,33	2.500,00	50.986,07
20.000,00	533,44	2.500,00	93.731,25
30.000,00			144.717,32
Birikmiş Amortismanlar			24.000,00
Aktif Düzeltme Artışı (%) (144.717,32/30.000)			4,82391
Düzeltilmiş Birikmiş Amortis.			115.773,86

Maddi ve Gayrimaddi Duran Varlıkların Düzeltilmesi/devamı

MUHASEBE KAYITLARI			
698. Enf. Düzeltme Hesabı		91.773,86	
		257.01.Birikmiş Amort. Enf Farkı	91.773,86
253.01. Makine Enf. Farkı		114.717,32	
		698. Enf. Düzeltme Hesabı	114.717,32
31.12.2023 Tarihli Düzeltilmiş Bilanço Sonrası:			
Makineler	144.717,32		
		Birikmiş Amortisman	115.773,86

Maddi ve Gayrimaddi Duran Varlıkların Düzeltilmesi/devamı

Örnek: Yapılmakta Olan Yatırımlar

Şirket; 2002 yılında aktifine aldığı arsa üzerine 2012 yılında bina inşaatına başlamıştır. İnşaat 2013 yılında tamamlanarak 258 hesaptan çıkarılarak 252 binalar hesabına alınmıştır.

						ENDEKS			ENDEKS	Düzeltilme Katsayısı	Düzeltilmiş Tutar	
Arsanın aktif değeri		100.000,00	31.12.2004 itibariyle enflasyon düzeltilmesine tabi tutulmuş değeri	2004	Aralık	Yİ-ÜFE	115,87	2023	Aralık	Yİ-ÜFE	2400 (2400/115,87) 20,71287	2.071.286,79
İnşaat Harcamaları (258 hesap)												
<i>2012 Kasım</i>		60.000,00		2012	Kasım	Yİ-ÜFE	207,54	2023	Aralık	Yİ-ÜFE	2400 (2400/207,54) 11,56404	693.842,15
<i>2012 Aralık</i>		80.000,00		2012	Aralık	Yİ-ÜFE	207,29	2023	Aralık	Yİ-ÜFE	2400 (2400/207,29) 11,57798	926.238,60
<i>2013 Ocak</i>		120.000,00		2013	Ocak	Yİ-ÜFE	206,91	2023	Aralık	Yİ-ÜFE	2400 (2400/206,91) 11,59925	1.391.909,53
<i>2013 Şubat</i>		100.000,00		2013	Şubat	Yİ-ÜFE	206,65	2023	Aralık	Yİ-ÜFE	2400 (2400/206,65) 11,61384	1.161.383,98
		360.000,00										
Binalar Hesabına Alınma Tarihi ve Tutarı	2013 Mart	460.000,00									Düzeltilmiş Aktif	6.244.661,05
2023 Sonu B. Amortisman		101.200,00									Aktif Artışı (5.784.661,05-460.000)	5.784.661,05
											Birikmiş Amortisman Düzeltmesi (101.200*(6.244.661,05/460.000,00))	1.373.825,43
											Birikmiş Amortisman Artışı (1.373.825,43-101.200,00)	1.272.625,43

Maddi ve Gayrimaddi Duran Varlıkların Düzeltilmesi/devamı

MUHASEBE KAYITLARI						
698 Enf. Düz. Hesabı					1.272.625,43	
	257 Birikmiş Amortismanlar					1.272.625,43
252 Binalar					5.784.661,05	
	698 Enf. Düz. Hesabı					5.784.661,05

Teşekkürler

AS BAĞIMSIZ DENETİM VE YMM A.Ş.

0212 225 68 78

nexia@nexiaturkey.com.tr

www.nexiaturkey.com.tr